

שבה היה מספר בה רב של ילדים. זו כנראה הסיבה לשם שניתן לספינה. עבור אותם הילדים נבנה מבנה מיוחד בירכתי הספינה כדי לאפשר להם תנאי הפלגה טובים.

"הנרייטה סאלר" הפליגה ועליה רב חובל וחמישה אנשי צוות יונוניים. מטעם המוסד לעלייה פיקד עליה איש פליים אריה קפלן ("קיפטי"). "רפי 2" הפליגה בפיקודו של שמואל ינאי ("סמק"), לימים המפקד האחרון של פלי"ם וסגן מפקד חיל הים בשנים 1958-1961.

על פי התבנית, היו אמורים המעפילים מ"רפי 2" לעבור ל"הנרייטה סאלר", ו"רפי 2" הייתה צריכה לחזור ליוון כשעליה הצוות היווני של שתי הספינות.

בבר בתחילת הדרך נתגלתה תקלה במנוע של "הנרייטה סאלר". כיום סוער חיפשה הספינה מחסה באי "סירינה" ("SIRINA"), אותו האי שבחופי, בנובמבר 1946, תטבע ספינת המעפילים "רפיח". על האי הזה התגדרה משפחה אחת. שלושה גברים חמושים הופיעו מול המעפילים ודרשו מהם לעזוב את האי. הם טענו שאין מספיק מים ומזון כדי לקיים אנשים רבים כל כך.

הספינה הפליגה לאי הסמוך "קמילנה ניסי" (KAMILANISI), בשנת 1940. $35^{\circ} 52' N; 026^{\circ}$.

המעפילים נחתו על האי, ובאמצעות "רפי 2" שלחו את חלק המנוע הפגום לתיקון ביוון, והמתינו לשובו ולהמשך ההפלגה לאוץ ישראל. "רפי 2" חזרה עם החלק שתוקן וההפלגה חודשה בעבוד 6 ימי שהייה באי. במרחק של כ-150 מיל (כ-270 ק"מ) מחופי הארץ עברו המעפילים של "רפי 2" ל"הנרייטה סאלר", ובפיקודו של שמואל ינאי בתור רב חובל המשיכו לארץ ישראל. ההפלגה נמשכה ללא תקלות. בקרבת חופי הארץ נתגלתה הספינה על ידי המשוחות הבריטיות. בגלל הצפיפות הגדולה, ובעיקר בגלל הילדים הרבים שעל סיפון הספינה, החלט מראש שלא להתנגד למעצר ולהעברת המעפילים למחנה המעצר בעתלית. כ-12 באוגוסט 1946 השליכה הספינה עונג במפרץ חיפה.

סבות עם אספקה ניאשו אליה מיד. באחד מליכרות הלחם נטמן פתק ובו הידיעה כי הם אמורים להיות מגורשים לקפריסין. ההתנגדות האלימה של מעפילי "הנרייטה סאלר" נמשכה בחמש שעות ובמהלכה נשבו בין 20 ל-30 חיילים בריטיים.

החלט על הפסקת ההתנגדות כאשר רימון עשן תרד אל מגורי התינוקות. "הנרייטה סאלר" והספינה אשר הובאה לחיפה במה שעות קודם לכן, "יגוד", וכן שתי ספינות אשר הגיעו בהפדש של כמה ימים אחריה, "כתריאל יפה" ו"כ"ג יודדי הסירה", היו הספינות הראשונות שהובאו לחיפה, ושהמעפילים שעליהן גודשו לקפריסין במסגרת המדיניות החדשה של הבריטים. לשם העברת המעפילים

"הנרייטה סאלר" ("ARITES SALAS")

נקראה על שם פעילה ציונית יהודייה-אמריקנית, מחנכת, מייסדת ארגון "הרסה" ומנהלת "עליית הנוער" – הנרייטה סאלר (HENRIETTA SOLD) (1860-1945).

ספינת מפרש מדרגם סקונר בעלת מנוע עזר ושמה "ARITES SALAS", בנויה עץ. שימשה כספינת משא בבעלות יונית. בתחילת קיץ 1946 נרכשה על ידי המוסד לעלייה, והובנה בפיראוס להובלה מעפילים.

כלילה של ה-30 ביולי 1946, הפליגה ממעגן שמרדום לאתונה, ועל סיפונה כ-400 מעפילים, כולם יהודים מיוון. בביתם פבטיניניץ פמלחמת העולם השנייה.

יחד אתה הפליגה ספינה קטנה, "רפי 2", ועליה עוד כ-150 מעפילים, פליטים מהונגריה.

על שתי הספינות יחד היו 536 מעפילים, ובהם 208 ילדים מתחת לגיל 16, לרבות 28 תינוקות.

במסגרת ההעפלה זו הייתה ההפלגה הראשונה לאחר מלחמת העולם השנייה.

5757 ספר
0.2

ד"ח הלל ירקוני

ספינות מעפילים מ-א' עד ת'

לאניות הגירוש, העמידו הבריטים במצב הכן דיוויזיה של חיל רגלים סביב נמל חיפה ועשרים מכוניות משוריינות.
הצי המלכותי תגבר את המשתתות הרגילות בשתי סיירות, "אגיאקס" ו"מאודיציוס" ("AJAX" ו-"MAURICIUS") ובספינות משמר רבות (על "אגיאקס" - ראו הערך: "ציאת אירופה 1947").

מקורות: אהרני ראובן: "מוטת תורן", עמ' 46-48.
בוגר נ.: "ספינות המרי", עמ' 53, 55-57, 59-63, 66, 73, 88, 292.
הררי זאב וניה: "פליטים מנצחום אימפריה", עמ' 171, 403-404.

מסת"ב: 9-733-411-965 ISBN:

©

תשס"ה
2005

כל הזכויות שמורות
להוצאה ולמחבר
חל-אביב, רח' בר-כוכבא 29
טל': 5283648

נסדר: "סדר צלם בע"מ" ת"א
דפוס: בני שאול

גוונים